رسول الله صلی الله علیه وسلم هنگام نزول وحی، مشقت فراوانی را متحمل می شد. و لب هایش را تکان می داد.

ابن عباس رضی الله عنهما در مورد آیه ی «لا تُحَرِّكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهِ» [قیامت: 16] می گوید: رسول الله صلی الله علیه وسلم هنگام نزول وحی، مشقت فراوانی را متحمل می شد؛ و لب هایش را تکان می داد. ابن عباس رضی الله عنهما به من گفت: من نیز لب هایم را همانطور که رسول الله صلی الله علیه وسلم تکان می داد، تکان می دهم (تا به شما نشان دهم که رسول الله صلی الله علیه وسلم چگونه لب هایش را تکان می داد). سعید می گوید: من هم همانطور که ابن عباس لب هایش را تکان می داد، برای شما تکان می دهم. آنگاه الله متعال این آیات را نازل فرمود: «لا تُحَرِّكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهِ إِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُ وَقُرْآنَهُ»: «(ای محمد، هنگام نزول قرآن) شتابزده لب هایت را (برای فراگرفتن آن) تکان مده، زیرا جمع آوری قرآن و حفاظت و یاد دادن آن، بعهده ما است».ابن عباس رضی الله عنهما در تفسیر این آیات می گوید: «حفظ قرآن در سینه ات و خواندن آن از سوی تو به عهده ی ماست». «فَإِذَا قَرَأْنَاهُ فَاتَّبِعْ قُرْآنَهُ»: «پس هنگامی که ما قرآن را خواندیم، (بعد) تو خواندن آن را پیروی کن». ابن عباس رضی الله عنهما در تفسیر این آیه می گوید: «پس سکوت کن و به آن گوش فرا ده. در پایان، این به عهده ی ماست که توانایی خواندن آن را به شما عنایت نماییم». می گوید: «بعد از نزول این آیات، هرگاه جبریل وحی می آورد، رسول الله صلی الله علیه وسلم نخست گوش فرا می داد و پس از بازگشت جبریل، آیات را آنگونه که نازل شده بود، تلاوت می کرد».

[صحیح است] [متفق علیه]

ابن عباس رضی الله عنهما خبر می دهد که رسول الله صلی الله علیه وسلم هنگام نزول وحی از تلاش و همت زیادش برای فراگیری آن بسیار رنج می دید، او پیش از اینکه جبریل وحی را به اتمام برساند، چیزهایی را که می شنید، تکرار می کرد و لب هایش را تکان می داد، از ترس اینکه مبادا پیش از اینکه وحی را حفظ نماید، جبریل او را ترک کند. ابن عباس رضی الله عنهما چگونگی تکان خوردن لب های رسول الله صلی الله علیه وسلم را به شاگردش سعید بن جبیر نشان می داد؛ و این نشان می دهد که ابن عباس رضی الله عنهما شاهد این حالت رسول الله صل الله علیه وسلم بوده است. سعید نیز همین حالت را برای شاگردانش نشان می داد. از این رو الله متعال این آیه را نازل فرمود: «لا تُحَرِّكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهِ إِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُ وَقُرْآنَهُ» یعنی: برای دریافت سریع وحی، زبانت را حرکت مده، زیرا جمع آوری و گرد آوردن وحی در سینه تو به عهده ماست. سپس فرمود: «فَإِذَا قَرَأْنَاهُ فَاتَّبِعْ قُرْآنَهُ» یعنی: تا وقتی جبریل از خواندن فارغ می شود، ساکت بمان و فقط گوش کن. سپس این بر عهده ماست که تو وحی را آنگونه که نازل شده قرائت کنی. وی می گوید: پس از آن هرگاه جبریل بر رسول الله صلی الله علیه وسلم وحی می آورد، ایشان گوش می داد و چون جبریل می رفت، رسول الله صلی الله علیه وسلم آن را همانگونه که جبریل برای او خوانده بود، قرائت می کرد.

http://www.sunnah.global/hadeeth/fa/show/10843